NUMER 14. ROK 3.

ŻYCIE GOSPODARCZE

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM GOSPODARCZYM POLSKI ZACHODNIEJ

Redakcja i Administracja: Aleje Marcinkowskiego nr. 7, dom ogrodowy, telefon nr. 25-95. Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15. września 1924.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł, Numer pojedeńczy 1 zł.

Ceny ogłoszeń: Strona pierwsza okładki 80 zł, pół strony 45 zł. — Pozostałe strony okładki: cała strona 70 zł, pół strony 40 zł, ćwierć strony 25 zł. — Ogłoszenia przed i za tekstem: cała strona 60 zł, pół strony 35 zł, ćwierć strony 20 zł ósemka strony 12 zł, szesnastastr. 7 zł.

Redaktor: *Roman Urban.* Wydawca: *Związek Fabrykantów T. Z. w Poznaniu*

Treść:

Naprawa stosunków gospodarczych w Polsce.

II.

Wydajność pracy jednostki może zatem być spotęgowaną, jeżeli pensum dnia dzieli się na dwie połowy i między nimi stanowi przerwę wystarczającą do zaczerpnięcia świeżego zasobu siły i energji.

Jednak w warunkach dzisiejszych powojennych, wydajność pracy zmalała i z innych względów. Odkąd oswobodziciele ludu pracującego wmawiają nieuświadomionym, że praca to wymysł kapitalistów dla ciemiężenia robotnika, odkąd pracę zepchnięto z piedestału cnoty i zaszczytnego obowiązku, odkąd nie uważa się pracy jako źródło zadowolenia człowieka, źródła kultury i dobrobytu — pewna część ludzi prostych, nieoświeconych, uważa ją jako ciężki przymus, któremu się poddaje z konieczności dla zaspokojenia żołądka.

Stąd opór robotników przeciw zaprowadzeniu pracy od sztuki, czyli akordowej.

Stąd brak oszczędności w zużywaniu materjałów wszelakich, brak ochrony maszyn i kosztownych urządzeń.

Nie ma w tych warstwach jeszcze zrozumienia, że te warsztaty, kosztowne maszyny i aparaty, kunsztowne narzędzia, mające oszczędzać robotnika, to wszystko jest majątkiem i bogactwem ogółu, a więc zarówno robotnika, jak kapitalisty czy akcjonarjusza.

Nic się nie robi aby uświadomić robotnika, że każdy nakład pracy, każda oszczędność, większa wydajność, musi iść na korzyść ogółu, do którego on również należy. Wyzyskanie należyte czasu i urządzeń, zaoszczędzenie na materjale, zapobieżenie stratom przez ogień lub sabotaż złoczyńców, musi powodować potanienie towaru, który robotnik produkuje lecz również sam konsumuje.

To samo zapoznanie obowiązków wobec ogółu spotyka się niestety również u urzędników tak prywatnych jak komunalnych lub rządowych. Mało jest takich, którzy rozumieją, że szybkie załatwienie spraw, ułatwianie zabiegów petentom, ochrona własności prywatnej czy publicznej, energiczne tępienie szkodnictwa, leżą nietylko w interesie ogółu dla ich samych jako jednostek.

Pracowitość, zapobiegliwość, oszczędność muszą zatem przeniknąć cały naród; prędzej nie doczekamy się znośniejszych warunków bytu albo dobrobytu ogólnego.

Próżniaków, których się uważa dzisiaj za szczęśliwców, za klasę uprzywilejowaną, trzeba naganiać do pracy.

* * *

Dobry ustrój gospodarczy wymaga takiego zgrania się produkujących czynników, że nietylko jeden drugiemu nie przeszkadza, lecz przez wzajemne się uzupełnianie wspomagają się one wzajemnie i umożliwiają uzyskanie najwyższej wydajności:

W życiu gospodarczem największą rolę odgrywają środki komunikacyjne a więc koleje żelazne, żegluga, poczty i telegrafy. Od ich funkcjonowania zależy wiele a może i wszystko.

Niestety powiedzieć nie można, aby komunikacje, będące monopolem rządowym, funkcjonowały u nas dobrze.

Nie generalizując wszystkiego, możemy przytoczyć następujące fakty:

Przesyłki z Zagłębia Dąbrowskiego do Poznania trwają 4 tygodnie, pospieszne często 14 dni.

Zwykle przesyłki z jednej stacji do drugiej wymagają czasu kilku dni. Znam fakty, że ze Strzeszyna pod Poznaniem do Czempina — kilka stacji — pospieszne przesyłki szły 8 dni.

A jak się kolej z przesyłkami obchodzi? Ile się zdarza uszkodzeń towaru przez nieostrożne manewrowanie!

Ile wagonów okrada się z ich zawartości! Węgiel, żelazo i t. d. znajdują po drodze nabywców, tak że często 20 % przesyłek brakuje.

Reklamacje, czy to zwłoki w ekspedycji, czy też manaka, trwają miesiącami i nie prowadzą do niczego, bo kolej stara się przedewszystkiem odpowiedzialność zrzucić ze siebie. W erze dewaluacji odebrało się za zaginiony towar, sumę wynikającą z faktury, a więc często jedną 50-tą a nawet jedną setną straconych wartości.

To samo mniej więcej powiedzieć można o stosunkach na poczcie . Przesyłki giną, przychodzą za późno. W miastach wielkich rozdzielono korespondencję nadchodzącą 4 razy dziennie, dziś zaledwie 2 razy. Ajentury pocztowe na prowincji znosi się podobno w dzielnicach zachodnich.

W ten sposób mogą one przyjść do takiego stanu jak w Kongresówce, że ten listy i gazety odbiera, kto po nie pośle do urzędu pocztowego w mieście.

Co najlepsza, na poczcie brakuje często znaczków pocztowych, jedynego towaru, który poczta produkuje na pokrycie swojej administracji. Mogą o tem mówić bywalcy Krynicy lub Zakopanego, gdzie całe dni trzeba było czekać na nadejście z Nowego Targu (może nawet z Warszawy) znaczków pocztowych.

Mało widocznie jest miejsc sprzedaży, bo i w Poznaniu obserwować można ogonki na poczcie; ludzie czekają swojej kolei, aby posiąść znaczek.

Czyż dziwić się wtenczas można, że takie państwowe instytucje jak kolej i poczta wykazują ciągłe niedobory, zamiast dawać zyski?

W tej nieodpowiedzialnej gospodarce biurokratycznej, do życia praktycznego wcale niedostosowanej, leży przeważnie źródło niedoborów skarbowych.

Tam ręki należy przyłożyć do natychmiastowego zreformowania gospodarki złej, nietylko Skarb Państwa lecz całe życie gospodarcze narodu, na wielkie szkody narażającej.

Deficytów kolejowych, pocztowych etc. nie usunie się samymi podwyżkami taryf. Tam należy przedewszystkiem wyzyskać jak w każdem przedsiębiorstwie handlowem, każdą sposobność zarobku, przez sprawność, punktualność, szybkość obsługi.

Nie mogę sobie wyobrazić jak przemysł i handel mają tanio pracować, gdy towar leży miesiącami na kolejach, gdy przychodzi uszkodzony lub niekompletny. Gdy towar nie nadchodzi dość wcześnie do warsztatów i robotników nie ma czem zatrudniać.

Ten towar musi być przecież zapłacony i to ze środków obrotowych, których nikt dzisiaj za wiele nie posiada. Wynika z tego obciążenie procentowe, które się musi na cenie towarów odbijać.

Nie małe szkody wynikają również ze spóźnionych telegramów, niedoręczonych listów, zaginionych przesyłek pocztowych. Ile stąd niepotrzebnych korespondencji, podróży i wreszcie sądowych skarg!

Gdyby wszyscy urzędnicy kolejowi i pocztowi uświadamiali sobie należycie, jakie z tego niedbalstwa wynikają szkody dla ogółu i jak te szkody odbijają się na ich własnym budżecie, zapewne stosunki naprawiłyby się momentalnie.

Tymczasem zdaje się naprawy nie możemy się rychło spodziewać, jeżeli kwestja odpowiedzialności urzędu i poszczególnego urzędnika wobec osób poszkodowanych nie zostanie należycie uregulowaną.

Urzędnik, narażający na straty przemysł, handel, czy osoby prywatne, przez złą wolę, bierność lub niedopatrzenie, winien być pociągany do osobistej odpowiedzialności. W razie niezamożności, odpowiadać musi za niego fiskus.

Urzędnik, nie dbający o wyzyskanie źródeł dochodu dla Państwa, w obrębie swojej działalności, a więc urzędnik kolejowy nie umiejący szybko ekspedjować towaru, nie wyzyskujący taboru — urzędnik pocztowy, nie mający na sprzedaż znaczków pocztowych, winni być usunięci natychmiast bez prawa do emerytury.

To są rygory, dotyczące tylko osobników niezdatnych, których w urzędach gospodarczych w interesie Państwa i ogółu, tolerować nie można.

Urzędnicy obowiązkowi i zdolni pojmą tą konieczność uzdrowienia stosunków w życiu gospodarczem i swoją solidarność z sferami gospodarczymi chętnie zaznaczą.

Jak sprawę traktowano w niemieckiej administracji kolejowej przed wojną podaję mały lecz charakterystyczny przykład.

W roku 1912 organizowałem z ramienia Komitetu, wystawę przemysłową w Pleszewie. Mała prowincjonalna wystawa i to wyłącznie przemysłu polskiego. Władzom kolejowym niemieckim doniosłem w swoim czasie o czasie, którym się wystawa odbywać będzie i zwróciłem uwagę na spodziewany wielki ruch, zwłaszcza w święta i niedziele

Niemcy tę rzecz bagatelizowali. Oprócz nadzwyczajnych pociągów w święta, nie zrobiono nic. Skutek był ten, że na wszystkich dworcach, zwłaszcza linji Poznań—Kluczbork, zabrakło personału i co gorsza zabrakło biletów. Większa część publiczności przejechała się darmo, ciasne ogrodzenia stacyjne zostały powywracane, słowem, anarchja w takim porządnym aparacie, jakim była kolej Państwowa.

Zarządzono energiczne śledztwo, lecz nie przeciw publiczności, tylko urzędnikom kolejowym. W przeciągu 3 miesięcy rozbudowno perony i dworce, powiększono obsługę, mimo że drugiej wystawy nie potrzeba się było obawiać w najbliższym czasie.

Seweryn Samulski.

Czem się zajmuje Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu?

W „Wiadomościach Urzędowych“ Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego i Krajowego Ubezpieczenia na życie w Poznaniu Nr. 1 z lipca 1924 znajdujemy następujący elaborat na str. 15 pod tyt.: **Ubezpieczenia społeczne a przesilenie“:**

„Sfery przemysłowe na każdym kroku remonstrują — że jedną z najważniejszych przyczyn wzrostu kosztów produkcji i powstałego stąd przesilenia są nadmiernie wysokie premje ubezpieczeniowe.

Że tak wrzeczywistości nie jest — niechaj stwierdzi następujące porównanie:

Ubezpieczenia społeczne stanowią w Niemczech 20 % płacy faktycznej, w Austrji 11,8 %, w Czechosłowacji 9,5 %. W najbardziej uprzemysłowionym b. zaborze rosyjskim 6,5 %, w b. zaborze austrjackim 10 %, i w b. zaborze pruskim 14,3 %“.

Tyle rzeczony artykuł. Pomieszczony jest on wprawdzie w „dziale nieurzędowym“ wymienionego pisma; ponieważ jednak wydawcą i redaktorem, jak umieszczono na końcu ostatniej strony jest „Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu“, nie można wątpić o tem, że zawartość artykułu jest opinją panów kierujących naszymi wojewódzkimi samorządowymi instytucjami ubezpieczeniowemi.

Taka opinja musi nas przemysłowców ubezpieczających swe objekty w tych instytucjach bardzo żywo interesować.

Można mieć co do podanych cyfr pewne wątpliwości, gdyż „Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe“ nie podaje źródeł, skąd swoje informacje czerpało.

Możemy również zarzucić Szan. Redakcji pewną powierzchowność w jej twierdzeniu, że „sfery przemysłowe na każdym kroku remonstrują etc.“, gdyż musiałaby, chcąc być objektywną, zaznaczyć, że nietylko przemysł, ale handel, rolnictwo, wogóle wszy-

stkie sfery gospodarcze naszych dzielnic, podniosły i podnoszą dotychczas protesty przeciw jednostronnemu obciążaniu naszych sfer zarobkujących, zarówno pracodawców ,jak robotników i urzędników prywatnych, wysokimi stawkami ubezpieczeniowymi, jak do kas chorych, ubezpieczenia inwalidzkiego, ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia urzędników prywatnych i innych.

Dyrekcji Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego, jeżeli się już takiemi sprawami zajmuje, winno być wiadomem, że w naszej dzielnicy podniesione resp. przeliczone zostały premje w taki sposób, że wynoszą często, 4 razy tyle, jak przed wojną, jak n. p. przy ubezpieczeniu urzędników prywatnych.

Płacimy zatem daleko więcej w tej dziedzinie, jak Niemcy. Przy tych kolosalnych obciążeniach, brak jest z drugiej strony równoważnika w odpowiednich sumach, które się ubezpieczonym w razie wypadku dostają w udziale.

Byłoby bardzo wskazanem, gdyby Szan. Redakcja zadała sobie już trochę trudu i zrobiła pewne porównanie pomiędzy składkami a świadczeniami — pomiędzy dochodami a kosztami administracyjnemi, w Niemczech a w Polsce.

Nawet cyfry podane przez Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe powinny były Dyrekcją tegoż do innych wniosków doprowadzić.

Czy Dyrekcja Krajowego Ubezpieczenia uważa to za słuszne, że obciążenie naszego przemysłu, handlu etc. w b. zaborze pruskim, składkami do ubezpieczeń społecznych, wynosi 50 % więcej jak w Czechosłowacji, a 100% więcej jak w b. zaborze rosyjskim?

Czy Dyrekcja Krajowego Ubezpieczenia nie widzi że przytoczone przez nią cyfry, zaprzeczają zupełnie jej twierdzeniu?

Jeżeli się robi zestawienia i porównania statystyczne, zwłaszcza pod redakcją Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego, to trzeba je robić dobrze i właściwe wysuwać wnioski.

Takie niedowarzone popisy w piśmie urzędowem nie mają wprawdzie żadnego gospodarczego znaczenia i szkoda tego papieru, który się na to psuje, zwłaszcza papier opłacany przez ubezpieczonych.

Jeżeli się tem zajmujemy, to jedynie dla tego, że artykuł „Wiadomości urzędowych" zarzuca przemysłowcom, że stawiają fałszywe twierdzenia, że remonstrują „na każdym kroku" bez podstawy — słowem wyziera z niego źle utajona niechęć do sfer przemysłowych t. j. tych, którzy się także na utrzymanie redakcji „Wiadomości Urzędowych" składają.

Atmosfera krakowskich urzędów i ubezpieczalni była nam dotąd nieznana. Nie życzymy sobie, aby ją na naszym gruncie zaczęto hodować.

Ze Związku Fabrykantów.

Posiedzenie Zarządu.

Dnia 29 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Fabrykantów, na którem omawiano następujące sprawy:

1. Sprawa pożyczki zagranicznej. P. Dyr. Kozielewski referuje, że w sprawie pożyczki zagranicznej konferowano w Londynie z dwoma ugrupowaniami. Jakkolwiek w Anglji banki dysponują olbrzymiemi sumami, ale są to wszystko kapitały na rachunkach bieżących, wobec czego banki nie mogą wiązać się kredytem długoterminowym. Możliwem jest jedynie tworzenie konsorcjum kapitalistów dla realizacji poszczególnych pożyczek; w skład takiego konsorcjum wchodzą poszczególne banki. Dla wschodu Europy utworzyło się w Anglji takie konsorcjum pod nazwą Środkowo-Europejski Trest, rozporządza on jednak niewielkim kapitałem — 400 000 funtów, a ma moc ofert z Austrji, Niemiec, Skandynawji. Stosunek do Polski nie jest nieżyczliwy, ale wyczekujący. Nasz przedstawiciel w Londynie upewnia, że na jesieni stworzy się konsorcjum, które udzieli nam długoterminowego kredytu. Niezależnie od tego są także szanse uzyskania pożyczki i z innego źródła.

P. prezes Samulski informuje, że dyrektor banku Credit Loynais w Londynie gotów jest dopomóc w staraniach o pożyczkę. Ważnem jest, że w Anglji doszło już do skutku kilka pożyczek dla polskiego przemysłu, pierwsze więc lody zostały przełamane.

Co do stosunku Ministerstwa Skarbu do projektowanego Towarzystwa Pomocy Kredytowej dla Przemysłu w Poznaniu, to p. wiceminister Klarner przyrzekł delegatowi Związku Fabrykantów, p. Hulanickiemu, poprzeć akcję przemysłowców wielkopolskich i przedstawić premjerowi Grabskiemu celowość stworzenia powyższego Towarzystwa na zasadach w projekcie statutu wymienionych. Definitywna odpowiedź Min. Skarbu dotychczas jednak nie nadeszła.

2. Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego. Sprawa Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego omawiana była na specjalnem posiedzeniu Izby Przemysłowo-Handlowej z udziałem sfer przemysłowych i finansowych.

Sprawa uzyskania przez Towarzystwo pożyczki w Ameryce w sumie pięciu miljonów dolarów, według referatu członka Zarządu Towarzystwa, jest bliska realizacji. Jednakże podług ostatnich wiadomości uzyskanie tej pożyczki natrafia na poważne trudności. Wobec tego, że listy zastawne Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego mogą być lombardowane w Banku Polskim tylko do wysokości 30%, że stopa procentowa od pożyczki wynosi 16%, że szanse na pożyczkę zagraniczną są dziś małe, a patent winien wpłacić 0,5% od sumy żądanego kredytu i ta kwota w razie odmowy ze strony Towarzystwa nie będzie, w myśl statutu, zwrócona, Zarząd Związku Fabrykantów postanawia pozostawić swym członkom swobodę co do przystąpienia do Towarzystwa Kredytowego, nie wywierając w żadnym kierunku swego wpływu.

3. Sprawa kredytów towarowych. W sprawie zorganizowania Towarzystwa Warrantowego polecono sekretarjatowi w porozumieniu z firmą C. Hartwig przestudjować sprawę i przedłożyć na następnem posiedzeniu.

4. Koszty egzekucyjne przy ściąganiu podatków. Ustawa z dnia 9. 3. 23 r. o kosztach egzekucyjnych była przez niektóre urzędy podatkowe błędnie interpretowana, liczono mianowicie, 5% od sumy zaległej za każdą czynność komornika. Stojąc na stanowisku, że 5% winno być ściągnięte za całą czynność egzekucyjną, Związek wystosował memorjał do władz centralnych o wydanie odpowiedniej instrukcji.

W międzyczasie została ogłoszona ustawa z dn. 31. 7. 24 r. o pobieraniu kosztów egzekucyjnych, w której jasno zostało wypowiedziane, że 5% pobiera się całą czynność egzekucyjną.

5. Projekty nowych ustaw i rozporządzeń. W opracowaniu Rządu znajduje się szereg ważnych dla przemysłu ustaw i rozporządzeń. Należą do nich:

1. Ustawa o towarzystwach akcyjnych.
2. Ustawa o spółkach z ogr. odp.
3. Ustawa przemysłowa.
4. Nowelizacja ustawy o podatku przemysłowym.
5. Rozporządzenie Min. Pracy i Op. Społ. do ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet.
6. Ustawa w sprawie wysokości odsetek ustawowych, przypadających wierzycielom w chwili protestu weksla.
7. Reforma prawa wekslowego i czekowego.
8. Prawo warrantowe.
9. Prawo o obligacjach.
10. Ustawa, ułatwiająca fuzję spółek akcyjnych.
11. Rozporządzenie, regulujące sposób udzielania gwarancyj skarbowych dla kredytów zaciąganych przez osoby fizyczne i prawne zagranicą.

W sprawie ustawy o towarzystwach akcyjnych postanowiono popierać system rejestracyjny.

W sprawie nowelizacji ustawy o podatku przemysłowym polecono sekretarjatowi zwrócić się do poszczególnych gałęzi przemysłu o nadesłanie opinji i dezyderatów w tej sprawie.

W związku z zaproszeniem Min. Pracy i Op. Społ. oraz Centralnego Związku na konferencję w sprawie rozporządzenia do ustawy o pracy młodocianych i kobiet, postanowiono porozumieć się ze Związkiem Pracodawców oraz z Izbą Przemysłowo-Handlową co do delegowania wspólnego przedstawiciela na powyższe posiedzenie.

Postanowiono poinformować się co do treści projektu prawa warrantowego.

6. Ubezpieczenie urzędników prywatnych. Przyjęto do wiadomości memorjał, jaki wystosował w tej sprawie Związek Pracodawców z poparciem Związku Fabrykantów do Min. Pracy i Op. Społecznej. (Treść memorjału tego podaliśmy w Nr. 12 „Życia Gospodarczego". — Przyp. Red.).

7. Wybory do Kas Chorych. Przyjęto do wiadomości wspólną akcję w tej sprawie ze Związkiem Pracodawców i uzgodnienie listy kandydatów do Rady Kasy Chorych m. Poznania.

8. Objekty przemysłowe do nabycia. Polecono sekretarjatowi wyszukanie reflektantów na zgłoszone objekty przemysłowe do nabycia.

9. Różne. W sprawie wniosku m. Szamotuł o uprzemysłowienie miasta postanowiono zasięgnąć opinji co do możliwości i warunków takiej akcji.

Polecono sekretarjatowi uruchomić jaknajprędzej oddział dla reklamacji taryf kolejowych.

Postanowiono zalecić członkom prenumeratę dwutygodnika „Młody Robotnik" ze względu na jego tendencje narodowe i solidaryzmu społecznego.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie ze stanu finansowego Związku Fabrykantów oraz organu Związku, „Życie Gospodarcze".

Wreszcie, po załatwieniu spraw personalnych Sekretarjatu, posiedzenie zamknięto.

Związek Fabrykantów do Panów Przemysłowców.

We wrześniu r. b. w dniach od 11 do 25 odbędzie się w Warszawie II Kongres Międzynarodowej Konfederacji studentów, na który przybędzie przeszło 500 delegatów z 20 państw Europy, Azji i Ameryki. Polska młodzież akademicka, zapraszając członków Konfederacji na zjazd do Warszawy miała na myśli propagandę Polski zagraincą.

Polska młodzież akademicka, zdając sobie sprwę z doniosłości takiej propagandy wśród młodzieży innych krajów, opodatkowała się specjalnie na odpowiednie zorganizowanie tego Kongresu To jednak nie wystarczy, o ile i społeczeństwo, w zrozumieniu znaczenia propagandy zagranicznej, nie poprze tej akcji.

Udanie się Kongresu powyższego leży także i w interesie przemysłu i handlu, gdyż pozwoli on na zaznajomienie się szerszych warstw zagranicy z Polską Dla tego też zalecamy W Panom gorąco poparcie materjalne organizacji Kongresu i prosimy o nadsyłanie składek do biura naszego Aleje Marcinkowskiego 7, dom ogrodowy

Związek Fabrykantów.

Pożyteczne pismo.

Polecamy pp. Przemysłowcom prenumeratę „Młodego Robotnika", który jest pismem narodowym, apolitycznym, a głosząc zasady narodowe i solidarności społecznej, jest zdrowym pokarmem duchowym dla młodzieży robotniczej, przeciwdziałając wywrotowej agitacji bolszewickiej.

Zalecamy również składanie oifar na fundusz prasowy powyższego pisma na konto czekowe w P. K. O. Nr. 4970. Adres redakcji „Młodego Robotnika" — Warszawa, ulica Lipowa 16.

Związek Fabrykantów.

Komunikat
Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Targi i wystawy. W Pradze Czeskiej odbędą się Targi Jesiene pomiędzy 21 a 26 września br.; w Utrechcie (Holandja) Targi od 9 do 18 września; Międzynarodowy Targ Frankfurcki od 21 do 27 września; Targi we Wiedniu od 7 do 14 września; tymczasowy wykaz wystawców na tych Targach jest do przejrzenia w Izbie naszej, gdzie również przeglądać można spis pozostałych Targów i Wystaw w roku bieżącym.

Zwracamy uwagę, że Konsulat Polski w Bordeaux urządził w lokalu Konsulatu **stałą wystawę próbek polskiego przemysłu,** na którą każda firma swoje próbki wysłać może. Zaznacza się, że wysyłający nie ponoszą żadnych kosztów oprócz kosztów wysłania próbek do Gdańska, Langenmark 17, Worms & Co., skąd one będą wysłane do Konsulatu bezpłatnie. Konsulat uprasza firmy, które już nadesłały swe próbki, katalogi i t. p. o nadesłanie cen w złotych polskich.

W sprawie wystawy polskich próbek w Algierze, Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje następujące szczegóły, nadesłane przez Radcę Handlowego w Paryżu:

Wystawa ma zajmować lokal, złożony z jednego pokoju położonego w centrze miasta Squarre Breson 11, Rue Hama — oddanego do dyspozycji wystawy przez p. Rozée. Zostanie zorganizowany dział reklamy, rozwijający swą działalność wobec 7 Izb handlowych i 11 Syndykatów Handlowych w Algierze. Do przescyłek należy załączać katalogi, cenniki i wszelkie potrzebne informacje. Ceny będą o ile możności ustalone we frankach franc. cif Algier, albo fob Gdańsk lub Triest.

Za koszty instalacji, utrzymania, składowego, p. Rozée będzie pobierał 100 frs. od metra zajmowanego miejsca przez 6 miesięcy; opłata ta będzie zniżoną do 50 frs. dla przedmiotów drobnych, wystawianych zapomocą karnetów próbek, katalogów i fotografji. Szczupłość lokalu pozwoli na przedstawianie jedynie przedmiotów niezbyt wielkich: meble lekkie, krzesła gięte i trzcinowe będą mogły być wystawiane, ale w niewielkiej ilości. Przedmioty większe, jak maszyny, nie będą tymczasem przyjmowane.

W miarę rozwoju muzeum, lokal zostanie odpowiednio powiększony, a tymczasem fabrykanci tych artykułów mogliby utworzyć skład (depot de vente), jak to uczyniła już firma Thonness. Agencja Konsularna gotową jest wykładać koszty celne, za zwrotem późniejszym ich przez wystawców; również będą musiały być zwracane koszta przewozu z portu do sali wystawy. Przy każdej wysyłce próbek musi być dołączony przekaz na pokrycie kosztów wystawowych, na imię Société Générale à Alger lub Credit d'Algérie et Hunisie à Alger. Narazie Agencja Konsularna będzie przyjmowała przesyłki jedynie w paczkach, t. zw. colis postaux lub podobnych do nich co do niewielkiej wagi i wymiaru w przesyłkach. Wszystkie eksponaty należy przesyłać do Algieru, (opłaciwszy opłaty portowe) pod adresem Agencji Konsularnej: 8 Rue Empereur Vespasien, Alger, z napisem: „pour etre exposés au Musée d'Echantillons".

Kupcy polscy, chcący nadal brać udział w wystawie winni na miesiąc przed ukończeniem I-go 6-miesięcznego terminu, zawiadomić Agencję Konsularną o chęci odnowienia umowy, załączając opłatę za 2-gi semestr. Kupcy chcący wycofać się z wystawy będą mogli, o ile ich eksponaty nadają się do sprzedaży, poruczyć ich zbyt Agencji Konsularnej, w przeciwnym razie eksponaty będą im na ich koszt zwrócone lub oddane na miejscu odnośnym przedstawicielom po uprzedniem porozumieniu.

Agencja Konsularna oświadcza, że niema nic wspólnego z ogłoszeniami różnych firm prywatnych, które starając się podszywać pod inicjatywę Agencji Konsularnej, organizują bazary i wystawy, zbierając nawet na ten cel składki w pismach.

Agencja dodaje, że wystawa ta jest przeznaczoną wyłącznie dla towarów polskich; w razie wątpliwości pochodzenia, wymaganym będzie certyfikat d'origine.

Przepisy dla komiwojażerów cudzoziemskich przybywających do Norwegji. Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych w piśmie skierowanem do poselstw norweskich za granicą wspomina, że:

„Każdy cudzoziemiec przybywający do Norwegji ma się zameldować władzom policyjnym danego miejsca.

„Każdy cudzoziemiec udający się do Norwegji dla spraw handlowych musi się wystarać o pozwolenie handlowe (specjalne upoważnienie), policji, w wypadku, gdy-

by chciał przyjmować obstalunki w Norwegji. Takie pozwolenie upoważnia go tylko do przyjmowania zamówień na towary, które będą dostarczane z zagranicy kupcom dla odprzedania lub zużytkowania przez nich jako surowce albo narzędzia potrzebne do ich produkcji.

„Komiwojażer cudzoziemski niema prawa przyjmować obstalunków od poszczególnych osób, ani sprzedawać im albo kupcom towary przywiezione.

„Jedynie podróżni przybywający do Norwegji jako turyści między majem a wrześniem są wolni od obowiązku meldowania się władzom policyjnym.

Jest prawdopodobnem, że parlament norweski zrewiduje w najbliższym czasie prawo z 16-go lipca 1907 r. o prowadzeniu handlu. Między zmianami, o których jest mowa, przewidziane są następujące:

Obywatele norwescy będą obowiązani dla otrzymania patentu handlowego wylegitymować się z dwuletniej praktyki handolwej, zamiast jednorocznej, jak dotychczas żądano.

Z drugiej zaś strony cudzoziemcy chcący się osiedlić w Norwegji dla prowadzenia handlu, będą musieli wylegitymować się z dwuletniego pobytu bez przerwy w Norwegji dla otrzymania tegoż patentu, zamiast jednego roku, jak obecnie jest postanowione.

Co się tyczy podróżujących komiwojażerów, zwiedzających Norwegję, tymczasowe pozwolenie handlowe (Handelspas), które zobowiązani są otrzymać od policji za przybyciem, wynosić będzie 200 koron miesięcznie zamiast 100 koron jak dotychczas . Ponad to przewidywane jest wprowadzenie taksy dodatkowej 50 koron od każdej firmy reprezentowanej w wypadku, gdyby jeden komiwojażer przedstawiał ich kilka.

Eksport do Rumunji. Ze względu na żywy obrót handlowy z Rumunją podajemy poniżej informacje o nowej taryfie celnej otrzymane z Konsulatu Polskiego w Bukareszcie za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

W dniu 22 lipca 1924 r. „Monitor ul Oficial" Nr. 157 opublikował dekret królewski o zmianach taryfy celnej na artykuły importowane.

Przez ogłoszenie dekretu zostały wprowadzone znaczne zmiany w taryfie celnej z 1921, obowiązującej dotychczas. Taksy celne pobierane będą w lejach złotych; dla przeliczania na leje papierowe oznaczony będzie współczynnik, przez który mnożone będą teksty przewidziane w taryfie, taki współczynnik ważny będzie przynajmniej na trzy miesiące. Obecnie ustalono współczynnik na 30.

Taryfa jest minimalna i będzie stosowana do wszystkich towarów, pochodzących z krajów, które stosować będą do produktów rumuńskich taryfę minimalną i klauzulę największego uprzywilejowania. Dla towarów pochodzących ze wszystkich innych krajów, stosowana będzie taryfa maksymalna trzykrotnie wyższa od taryfy minimalnej. Obowiązujące dotychczas przepisy prohibicyjne i taksy luksusowe pozostają w mocy.

Poniżej przedstawia się najważniejsze zmiany taryfy celnej dla artykułów odgrywających poważną rolę w naszym eksporcie:

a) **Wełna, włosy i wyroby z tych materjałów.** Na wełnę surową podwyższono cło z 10 na 15 lei od 100 kg., podwyższono cło od wełny mytej, czesanej i barwionej z 50, 80, 300 lei od 100 kg. na 120, 160 i 600 lei, od wełny sztucznej ze 100 na 600 lei od 100 kg.

Dla wyrobów tkanin wełnianych cła w taryfie z 1921 r. wynosiły od 20 do 120 lei kg. obecnie podwyższono te cła od 40 do 250 lei kg. Dla form kapeluszy, dla których taryfa 1921 przewidywała cła od 25 do 40 lei kg., nowa taryfa przewiduje cła od 30 lei kg. do 160 lei kg.

Cła na pędzle, szczotki, miotły i t. d. podwyższono czterokrotnie z 30 lei na 120 lei kg.

b) **Tekstylja roślinne i przemysły pochodne.** Dla nici przędzy konopnej i lnianej podwyższono opłaty celne, dla przędzy bawełnianej pozostawiono cła w poprzedniej wysokości. Przemysł powroźniczy popiera się przez lekką podwyżkę celną. Dla przemysłu wyrabiającego tkaniny z konopi, lnu, bawełny, juty podwyższono lekko ochronę celną. Cła rozpoczynają się sumą 700 lei od 100 kg. tkanin jutowych do 5000 lei od 100 kg., tkanin lnianych i konopnych bielonych, w przeciwstawieniu 550 lei i 4000 lei od 100 kg. cel poprzedniej taryfy celnej 1921 r. Cła od tkanin bawełnianych doznały również pewnej podwyżki artykułów 328 i 376.

c) **Papier.** Cło od papieru zwykłego, pakowego, drukarskiego art. 423, 424 zwiększono z 200 i 220 lei na 500 i 600 lei od 100 kg.

Cło na wyroby z papieru art. 450 zwiększono z 460 na 1500 lei, z 1000 na 4000 lei, z 1500 na 5000 lei od 100 kg. na wyroby podług artykułu 431 z 2000 lei na 8000 lei od 100 kg.

d) **Produkty kopalniane, metale i maszyny.** Cło na minerały, węgiel, surowiec żelazny, miedź, cynk, ołów, pozostawiono w dawnej wysokości. Podwyższono z 40 na 100 lei od 100 kg. cło na żelazo walcowane. Lekkiej zwyżce podległy cła na artykuły żelazne jak żelazo walcowane w sposób specjalny, szyny dla kolei żelaznych, blacha. W tej samej wysokości pozostało cło na rury żelazne. Dosyć znacznej zwyżce uległy cła na wyroby żelazne z surowca, pg. art. 599 do 603, z 60, 90 120, 300 lei na 200, 250, 280 i 500 lei od 100 kg. na wyroby z żelaza walcowanego art. 60, 607 podwyższono cła 150 na 300 lei, z 1000 na 1500 lei. Lekkiej zwyżki doznały również cła od nitów, śrub, drutu, łańcuchów, gwoździ, wyrobów z drutu, zamków i t. d. a także od narzędzi rolniczych fabrykowanych w Rumunji, jak pługi, brony i t. d. Silnej zwyżki doznały cła od maszyn wyrabianych w kraju, mianowicie: 90, 100 i 120 lei na 250, 500 i 750 lei od 100 kg. małych maszyn, poniżej 500 kg. od ciężkich maszyn cło pozostawiono w tej samej wysokości. Cło od maszyn rolniczych, wyrabianych w kraju podwyższono ze 120 na 250 lei od 100 kg., od maszyn, narzędzi cła wahają się od 100 do 500 lei za 100 kg. wobec 70, 200 lei taryfy poprzedniej od maszyn i aparatów wymienionych w art. 744 zwiększone cła wahają się od 100 do 800 lei, wobec 70, 400 lei od 100 kg. dawnej taryfy.

Od maszyn dynamo-elektrycznych podwyższone cło zależnie od ciężaru maszyny waha się od 300 do 1000 lei wobec dawniejszego cła 100 do 200 lei od 100 kg. Zauważyć należy, że o ile w taryfie z 1906 i 1921 r. ochrona celna na maszyny była bardzo nieznaczna, o tyle obecnie dla rozwinięcia w Rumunji przemysłu produkcji maszyn, cła na te wyroby doznały silnej zwyżki.

e) **Wehikuły.** Przewidziano lekką zwyżkę cła od wagonów; pozostawiono poprzednie cła od wehikułów nie krążących po szynach, jak automobili, motocykleta i innych.

f) **Produkty chemiczne.** Powiększono cła od gliceryny z 50 i 120 lei na 300 i 500 lei od 100 kg., od karbolu ze 120 lei na 250 lei od 100 kg., od chloramu, potasu ze 60 lei na 400 lei od 100 kg.

Od fosfatów sztucznych i innych nawozów sztucznych potrzebnych dla rolnictwa zniżono taksy z 20 lei od 100 kg. do 5 lei.

Zwiększono cokolwiek cła od farb i lakierów.

g) **Produkty zwierzęce spożywcze.** Zwiększono cła od konserw mięsnych, wędzonych mięs z 400 lei na 800 lei od 100 kg., od serów z 900 na 1800 lei od 100 kg., od masła sztucznego z 1000 na 1500 lei, od konserw rybnych z 600 na 1500 lei od 100 kg.

h) **Skóry, pasy, obuwie.** Od skór podeszwowych zwiększono cło z 1500 na 2500 lei od 100 kg., od skór garbowanych dużych zwierząt z 1550 lei na 3000 lei i t. d. Powiększono również znacznie od wyrobów ze skór delikatnych jak torebki, portmonetki etc., od obuwia powiększono cła także celem rozwinięcia tej gałęzi przemysłu w Rumunji.

i) **Owoce, cukier i wyroby cukrowe.** Cło na cukier rafinowany w wysokości 300 lei od 100 kg. pozostawiono bez zmiany; natomiast cło od glukozy zwiększono z 300 na 500 lei; podwojone zostały cła od cukierków.

j) **Różne.** Zwiększono cło od mebli. Bardzo znacznie podwyższono cło od cementu, a mianowicie: z 35 lei od 100 kg. na 60 lei, w ten sposób produkcja wewnętrzna cementu uzyskała bardzo silną ochronę celną.

Eksport do Francji. W związku z zagadnieniami, które wyniknęły w toku pertraktacyj o umowę handlową polsko-francuską w Paryżu, a które wymagają szczegółowych omówień, przybędzie w pierwszej połowie września delegat Ministerstwa Przemysłu i Handlu celem ustalenia jak naj-

ściślejszego naszych możności eksportowych do Francji i kolonij francuskich, oraz ewtl. ilość minimalnych pewnych gatunków towarów, ponieważ Francja w pewnych wypadkach udzieli zniżki prawdopodobnie tylko na pewien kontyngent towarów.

Celem zebrania odpowiedniego materjału prosimy interesowane firmy o niezwłoczne podanie nam powyższych danych.

Stosunki handlowe z Hiszpanją. Firmy zainteresowane w stosunkach handlowych z Hiszpanją zechcą niezwłocznie podać Izbie swoje adresy.

Stosunki handlowe z zagranicą. Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca uwagę sfer zainteresowanych na możliwość wejścia w stałe stosunki handlowe z Austraiją, która stanowi szerokie pole zbytu dla różnych artykułów przemysłu polskiego. Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Sydney zorganizował tam w swoim czasie Spółkę handlową „Polono Australian Company Ltd." mającą na celu import wszelkich produktów i towarów z Polski, oraz zakup, na rachunek przemysłowców polskich, potrzebnych im surowców. Wskutek akcji tej Spółki, w listodzie r. z. przybyła do Australji pierwsza partja towaru polskiego, sprowadzona bezpośrednio, a mianowicie transport mebli giętych z fabryki w Jazowsku w Małopolsce, który został natychmiast rozsprzedany, tak, że okazała się potrzeba nowego zamówienia. Również podjęto kroki ze strony sfer przemysłu włókienniczego w Łodzi celem nawiązania stałego kontaktu z Australją. Rynek australijski, pomimo istniejącej tam dość dużej konkurencji innych krajów, jest pojemny dla całego szeregu towarów polskich różnego rodzaju, które mogłyby zapewne w krótkim czasie wyrobić sobie dobrą markę.

Konsulat Polski w Sydney prosi dlatego o nadsyłanie na jego ręce (adres: Consulate Geberal of the Republic of Poland, Sydney N. S. W., Australja), asortymentów próbek i wzorów polskich towarów eksportowych, z podaniem cen w walucie angielskiej, a obliczanych o ile możności c. i. f. port australijski.

Konsulat Generalny w Londynie komunikuje, że otrzymał od firmy „Thos. S. D'Crus" w Alleppey, Malabar Coast South India, zawiadomienie, że eksportuje ona kakao, rogożki i maty, pieprz, imbier, kurkumę i nux vomica, oraz chciałaby nawiązać stosunki handlowe z firmami hurtownemi w okręgu Izby sprowadzającemi te towary.

Firmy zainteresowane zechcą się bezpośrednio skomunikować z wymienioną firmą.

Wykaz firm rumuńskich zainteresowanych w handlu z Polską jest do przejrzenia w Izbie naszej.

Przetargi. Intendentura w Kielcach ogłasza przetarg na dostawę arendacyjną mięsa wołowego i baraniego dla garnizonów Kielce, Ostrowiec, Pinczów, Staszów, Sandomierz, oraz cielęcego dla szpitala Kielce, na czas od 1 października do 31 grudnia 1924 r. Terminy do składania ofert 24, 25 i 26 września b. r. Bliższe dane w Izbie naszej.

Intendentura w Grudziądzu ogłasza przetarg na dostawę paszy objętościowej, który się odbędzie dnia 9 września b. r. w Chojnicach a 11 września w Pucku.

Intendentura w Toruniu sprzeda w drodze nieograniczonego przetargu rozmaite odpadki skór, tkanin, metalu, szkła i t. p.; termin ofert 24 września b. r. Szczegóły w Izbie naszej.

Konkurs. Izba Przemysłowo-Handlowa w Carrara (Włochy) rozpisuje konkurs na projekt mechanicznego urządzenia do odtransportowywania po pochyłej kolei bloków marmurowych z łomów. Końcowy termin konkursu 31 grudzień 1924 r. Szczegóły u nas.

Miary w handlu skórami. Pan Wojewoda Poznański przesyła nam następujący okólnik:

Doszło do mej urzędowej wiadomości, że w handlu skórami używają garbarnie i hurtownicy nielegalnej jednostki miary, a mianowicie stopy. Stóp używa się różnych, każda zaś z nich ma inne wymiary i tak:

Stopa angielska równa się 30,96 cm.
Stopa paryska równa się 32,484 cm.
Stopa wiedeńska równa się 31,608 cm.
Stopa sasaka równa się 28,32 cm.
Stopa pruska równa się 31,38 cm.
Stopa bawarska równa się 38,184 cm

Drobniejsi handlarze, rzemieślnicy i publiczność kupująca skórę na stopy, przeważnie nie wiedzą, ile właściwie kupują, a co za tem idzie, nie mogą sobie zdać dokładnie sprawy, ile wynosi koszt kupionej skóry. Obecną drożyznę obuwia można zatem w wielkiej mierze przypisać temu, że większa część szewców przepłaca skóry wskutek używania w handlu skórami nielegalnych miar.

Polecam przeto rozciągnąć pilny nadzór, aby zgodnie z dekretem o miarach i rozporządzeniem o legalnych jednostkach miar, jednostkami miar używanemi w handlu skórami były wyłącznie jednostki metryczne i kilogramy, winnych zaś przekroczenia wymienionych przepisów należy pociągnąć do odpowiedzialności w myśl § 28 ustawy dot. miar i wag z dnia 30 maja 1908.

Przedstawicielstwa. Pewna firma w Hamburgu pragnie oddać przedstawicielstwo na Polskę dla swoich artykułów, mianowicie serów i masła. Reflektanci, którzy muszą być dobrze zaprowadzeni u odnośnych firm na miejscu zechcą jak najszybciej adresy podać Izbie naszej.

Nowa taryfa celna węgierska. Niemiecko-Węgierska Izba Hnadlowa w Budapeszcie, VII Dohamy-utca Nr. 56 wydaje nową taryfę celną węgierską w przekładzie niemieckim, po cenie 1 dol. Pragnący nabyć taryfę zechcą się skomunikować bezpośrednio ze wspomnianą Izbą Handlową. Zaznaczamy, że dla Izby naszej taryfę tę zamówiliśmy po otrzymaniu zaś jej będziemy mogli udzielać informacyj.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej Grudziądzko-Starogardzkiej.

Przyjazd do Polski obcokrajowców w celach zarobkowych. W myśl okólnika Min. Spraw Zagr., udzielanie wizy przez placówkę na termin pobytu 6 tygodni monterom i instruktorom zagranicznym bez porozumienia się z Min. Spr. Zagr. może nastąpić na skutek reklamacji danego zakładu przemysłowego w Polsce, zaopatrzonej w opinję przychylną Wydziału Przemysłowego Województwa z oznaczeniem terminu koniecznego na wykonanie danej roboty.

W wypadkach nagłych może placówka udzielić wizy na termin 2 tygodni, na podstawie telegramu Wydz. Przemysł. Wojew.

Udzielanie wiz długoterminowych fachowcom zagranicznym, organizatorom i kierownikom nieznanych dotąd w Polsce gałęzi produkcji lub związanych z jej udoskonaleniem, nastąpić może na podstawie wyżej wskazanej procedury, z koniecznem jednak zobowiązaniem na piśmie danej firmy polskiej wyszkolenia podczas pobytu fachowca zagranicznego odpowiedniej siły polskiej. Maksymalny termin pobytu fachowców zagranicznych w Polsce określa się na jeden rok.

Stosunki handlowe z Belgją. W komunikacie naszym z dn. 14 bm. umieściliśmy wzmiankę o zniechęceniu sfer przem.-handl. Belgji do zawierania tranzakcji z kupcami polskimi, a to wskutek niesłowności tych ostatnich. Ostatnio jesteśmy w posiadaniu 3-ch faktów, dowodzących niezbicie, iż słuszność leży po stronie kupców belgijskich. Pewien kupiec belgijski zakupił w kwietniu br. 20 wagonów kartofli, czyniąc zamówienie u jednej z firm Bydgoskich ,którą polecił mu poważny bank w Bydgoszczy. Żądaną sumę w kwocie 65.000 fr. zapłacił — dotychczas jednak towaru nie otrzymał, dowiedział się jednak, iż firma rzeczona transport, wysłany już do Belgji, sprzedała w drodze firmie berlińskiej, która zaofiarowała sumę o 1.000 fr. wyższą. Fakt powyższy nie jest odosobniony; inny znów kupiec belgijski zamówił w Bydgoszczy 10 wagonów słodu — towaru po dziś dzień nie otrzymał. Trzeci wypadek miał miejsce również w Bydgoszczy: kupiec belgijski zamówił pewną ilość drzewa nieobrobionego. Zaniepokojony długą zwłoką wysyłki przybywa do Bydgoszczy, gdzie dowiaduje się, iż drzewo jego zostało tymczasem sprzedane komu innemu.

Powyższe smutne fakty podajemy do wiadomości sfer zainteresowanych. Wiadomo, iż łatwiej jest zdobyć zupełnie nowy rynek zbytu, aniżeli odzyskać raz utracony. A trudno się dziwić, jeżeli wobec takiego traktowania rzeczy utracimy rynek belgijski. Żałujemy w końcu, że nie

posiadamy nazwisk firm powyższych, któreby należało wymienić w prasie, by w ten sposób nie poderwać autorytetu naszych firm pozostałych, pracujących intenzywnie ku wyrobieniu zagranicznej marki naszemu handlowi.

Wyrównanie zobowiązań wobec wierzycieli Czechosłowackich. Zawarta została w Mor. Ostrawie umowa między przedstawicielami dłużników polskich i wierzycieli czechosłowackich w sprawie wyrównania pretensji z interesów towarowych z okresu między 1 marca 1919 r., a 28 sierpnia 1922 r. Szczegóły umowy oraz formularze zgłoszeń w tej sprawie do Izby Handlowo-Przemysłowej w Krakowie są do przejrzenia w naszej Izbie.

Wystawa w Argentynie. Z dniem 1 września b. r. upływa termin zgłoszeń na wystawę międzynarodową wzorów w La Plata w Argentynie.

Targi Wrocławskie. W czasie od 7—9 września br. odbędą się Targi Wrocławskie wyrobów przemysłowych. Pawilon obejmuje przestrzeń 10.000 metrów kwadratowych. Między 6—14 września br. odbędzie się również we Wrocławiu Targ wyrobów artystycznych.

Przetarg na pawilon wystawowy. Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych, znajdujący się na placu wystawowym Targów Wschodnich we Lwowie, odbędzie się w dniu 12 września br. o godz. 10-ej rano w Zarządzie Okręgowym Lasów Państwowych we Lwowie.

Kierownictwo Rejonu Intendantury w Łodzi zamierza oddać w drodze nieograniczonego przetargu publicznego dostawę mięsa wołowego, wieprzowego i baraniego dla garnizonu Łódź od 1 października do 31 grudnia b. r. w ilości od 1.300—2.000 kg. dziennie. Oferty (również na części dostawy) należy złożyć przed dniem 5 września br.

Firma górnośląska poszukuje zastępstwa na swoje wyroby elektrotechniczne.

Firma niemiecka prosi o podanie spisu tych firm polskich, które mogłyby eksportować wyroby kolonjalne i delikatesy.

W Izbie naszej są do przejrzenia: 1) Sprawozdanie o sytuacji gospodarczej Anglji; 2) Sprawozdanie o sytuacji gospodarczej Estonji; 3) Biuletyn Gospodarczy Nr. 48 i 49 Konsulatu Generalnego Rzeczyposp. w Królewcu; 4) Raport Konsularny Konsulatu Polskiego w Bukareszcie; 5) Wykaz towarów zabronionych do przywozu i wywozu w Chille.

Do każdego zapytania, skierowanego do naszej Izby, należy dołączyć opłaconą kopertę na odpowiedź, o ile zapytanie nie pochodzi od zarejestrowanych w tut. okręgu przemysłowców i kupców.

Wywóz złota i srebra. Rada Ministrów na posiedzeniu z dnia 26. 8. r. b. uchwaliła projekt rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczyposp., regulującego sprawy wywozu złota i srebra. W myśl tego rozporządzenia wywóz złota i srebra we wszelkiej postaci jest zakazany. Zezwala się jedynie wywóz monet srebrnych do wysokości 100 (stu) złotych na osobę jednorazowo. Prócz tego osoby, udające się zagranicę, mogą wywieść wyroby złote i srebrne osobistego użytku. Rodzaj i ilość tych wyrobów określi rozporządzenie wykonawcze Min. Skarbu. Nadto Minister Skarbu może zwolnić do wywozu zagranicę generalnie poszczególne kategorje wyrobów ze złota i srebra w drodze rozporządzenia, oraz może udzielać sam lub upoważnione władze zezwoleń na wywóz poszczególnych przedmiotów. Pozatem dozwolony jest wywóz złota i srebra wwiezionego do kraju z zagranicy na warunkach, ustalonych przez rozporządzenie wykonawcze. Winni przekroczenia tych postanowień ulegają karze więzienia do dwóch lat i grzywny do wysokości trzechkrotnej wartości wywożonego przedmiotu. Z karą powyższą może być połączona konfiskata przedmiotu wywożonego.

Warunki nabycia drzewa w lasach Państwowych. Na skutek zażaleń niektórych krajowych przemysłowców drzewnych, na zbyt ciężkie warunki nabycia surowca z lasów państwowych: a) system licytacji powodującej często niepomierne wyśrubowanie cen na drzewo przez spekulantów drzewnych; b) uiszczenie całkowitej należności natychmiast po wykonaniu kupna tut. Izba Handlowa w zrozumieniu słusznych skarg naszego przemysłu drzewnego wystosowała do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych wniosek mający na celu: 1. zniesienie dotychczasowego systemu sprzedaży drzewa w drodze licytacji, a dopuszczenie przemysłowców do nabycia takowego z ręki wolnej; 2. udzielanie kredytu przy zawieraniu tranzakcji. Ministerstwo nie mogąc przychylić się do naszego wniosku, z uwagi na obowiązujące przepisy podaje natomiast warunki, na jakich odbywa się sprzedaż drzewa. Kupujący winien tylko $^1/_5$ całkowitej należności uiścić niezwłocznie po dokonaniu tranzakcji, $^2/_5$ zaś pozostałej kwoty kredytuje się na dłuższy okres czasu.

Wykup fabryk tytoniowych przez Monopol Tytoniowy. Ponieważ w najbliższej przyszłości mają przejść na własność Skarbu Państwa fabryki tytoniu i wyr. tyton., tut. Izba zwróciła się do Monopolu tytoniowego z zapytaniem, jaka przyszłość czeka tych fabryk. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego nadsyła nam następujące wyjaśnienie. Monopol tytoniowy zakupił na obszarze byłej dzielnicy pruskiej 4 fabryki a m. „Sarmatia" — Poznań, J. Goldberg — Starogard, oraz „Adam" w Bydgoszczy, w Grudziądzu i Inowrocławiu. Na obszarze byłego zaboru rosyjskiego również nabył 4 fabryki. Ponadto toczą się rokowania z firmą „Sport" w Kościanie o nabycie objektu fabrycznego, w którym projektuje się utworzyć fabrykę wyrobów tytoniowych. Ponieważ zakupiona dotychczas liczba fabryk zdaniem Dyrekcji w zupełności pokrywa zapotrzebowanie Monopolu tytoniowego, przeto pozostałe niewykupione fabryki zostaną zlikwidowane w ciągu miesiąca września b. r.

Sprawy robotnicze w wymienionych fabrykach zostaną załatwione w myśl rozp. Min. Skarbu z dn. 16. 7. 1924 r. Nr: 4501 Pr. VII/23.

III. Międzynarodowy jarmark w Amsterdamie. Pomiędzy 22—26 września b. r. odbędzie się w Amsterdamie III. Międzynarodowy Jarmark obuwia i skór.

Wystawa idealnych urządzeń domowych. Znany dziennik londyński „Daily Mail" organizuje w roku przyszłym wystawę t. zw. idealnych urządzeń domowych. Organizatorzy wspomnianej wystawy zwrócili się do władz polskich z prośbą o nawiązanie stosunków ze sferami rzemieślniczemi celem nakłonienia ich do wzięcia udziału w wystawie. Nasze sfery rzemieślnicze zdają sobie dokładnie sprawę z roli, jaką odgrywa reklama w życiu przemysłu i jego pomyślnym rozwoju a w szczególności reklama poza granicami Państwa nie omieszkają zgłosić swój udział w tej wystawie.

W sprawach dotyczących jarmarków w Amsterdamie i Wystawy informacji udziela tut. Izba Przemysłowo-Handl.

„Przewodnik". Ukazał się w druku Przewodnik po Województwie Pomorskiem, opracowany przez Dr. M. Orłowicza. Przewodnik zawiera 600 stron druku z 274 ilustracjami, planami Torunia i Grudziądza oraz kolorowaną mapą Województwa.

„Stowarzysenie Mechaników Polskich z Ameryki", Sp. Akc. w Warszawie zgłosiło do tut. Izby Przemysłowo-Handlowej zbyt na narzędzia do obrabiania metali, drzewa, koła zębate, frezowane, naczynia kuchenne emaljowane, cegłę, dachówkę, węgiel brunatny.

Firma Berlińska „Warenverkehrs-Gesellschaft m. b. H. Berlin-Weissensee" za pośrednictwem Izby Przemysłowo-Handlowej poszukuje zastępstwa na Pomorzu.

KRONIKA

Kary podatkowe. Ogłoszona ostatnio w „Dzienniku Ustaw ustawa z dn. 31 lipca r. b. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie tudzież kosztów egzekucyjnych zmienia częściowo wysokość wymiaru kar, odsetek i kosztów a mianowicie:

Od zaległości w podatkach gruntowych kara za zwłokę wynosi 1 proc. miesięcznie, od zaległości zaś we wszystkich innych podatkach i opłatach — 4 proc. miesięcznie, począwszy od 15 dnia po upływie terminu; od zaległości, których spłata została odroczona lub rozłożona na raty zgodnie z orzeczeniem właściwej władzy skarbowej — odsetki wynoszą 1 proc. miesięcznie, z wyjątkiem odroczeń

względnie rozłożeń na raty zaległości podatku gruntowego, spadkowego i od darowizn, od których to zaległości pobiera pół proc. i odroczeń lub rozłożeń na raty z powodu klęsk żywiołowych zaległości podatku gruntowego, od których odsetek nie pobiera się wcale. Minister skarbu zgodnie z par. 4 ustawy może obniżyć wysokość kar z jednego proc. do pół proc., względnie z 4 proc. do 1 proc. miesięcznie jeżeli stwierdzone zostanie, że płatnik nie był w możności uiścić podatku w terminie.

O terminowy wpływ podatków. Ponieważ utrwalenie osiągniętych dotychczas wyników sanacji skarbu oraz zapewnienie równowagi budżetowej na przyszłość zależy przedewszystkiem od terminowego przeprowadzenia akcji wymiaru podatków bezpośrednich, a w szczególności podatku przemysłowego za 1-e półrocze r. b. i dochodowego na r. 1924, M-stwo Skarbu zaleciło dyrektorom Izb skarbowych oraz naczelnikowi Wydziału Skarbowego w Katowicach rozciągnąć pilny nadzór nad działalnością władz wymiarowych i zasilić okręgi, o znaczniejszej wydajności podatkowej przez odpowiedni jakościowo i ilościowo personel z grona funkcjonarjuszów Izby, względnie innych urzędów skarbowych. W związku z tem od 1 września Izby Skarbowe przedkładać mają M-stwu sprawozdania o przebiegu prac nad wymiarem podatków co 2 tygodnie.

Konta czekowe kas skarbowych w P. K. O. Wskutek uwag płatników podatków, iż nieznane są szerszemu ogółowi numery kont czekowych Kas Skarbowych w P. K. O., co utrudnia wpłatę należności podatkowych, M-stwo Skarbu zaleciło Izbom Skarbowym, aby przy najbliższym nakładzie druków, nakazów i wezwań płatniczych umieszczono obok nazwy Kasy Skarbowej numer konta czekowego w P. K. O. i wprowadzono do tekstu objaśnienie, że wymierzona należność podatkowa może być zapłacona nietylko w kasie skarbowej, lecz wpłacona na konto czekowe tej kasy w Pocztowej Kasie Oszczędności za pomocą skarbowego blankietu nadawczego, który można nabyć w każdym urzędzie pocztowym. Przy używaniu do wezwań i nakazów dotychczasowych druków mają być one uzupełniane albo przez wyciśnięcie tego konta za pomocą stempla. Pozatem w lokalach kas i urzędów skarbowych mają być umieszczone w miejscach widocznych wykazy numerów kont pocztowych.

Opodatkowanie spirytusu. Dziennik Ustaw Nr. 74 z dn. 28 sierpnia 1924 r. publikuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 20 sierpnia r. b., mocą którego podatek spożywczy od 1 stopnia hektolitrowego alkoholu (1 litra 100 proc. spirytusu), wyrobionego w gorzelniach rolniczych i w gorzelniach przerabiających owoce podnosi się z 2 zł. 20 gr. na 3 zł., w gorzelniach zaś przemysłowych z 2 zł. 30 gr. na 3 zł. 30 gr. Zapasy spirytusu, jakie w dniu wejścia w życie po ogłoszeniu rozporządzenia (na trzeci dzień po ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw) będą na składzie w fabrykach wódek i w rozlewniach spirytusu — zarówno w postaci czystej jak w półfabrykatach i gotowych wyrobach podlegają dodatkowemu opodatkowaniu mianowicie: po 80 gr. na rzecz Skarbu i 24 gr. na rzecz związków komunalnych za litr 100 st. spirytusu, zaś gotowe wyroby wódczane po 32 gr. na rzecz Skarbu i 10 gr. na rzecz związków komunalnych za 1 litr tych wyrobów.

Dodatkowa akcyza należna od tych wytwórni płatna jest w chwili wywozu obciążonych nią wyrobów do wolnego obrotu, a musi być wyrównana najpóźniej do 30 listopada r. b.

Dodatkowemu opodatkowaniu podlegają również zapasy znajdujące się we wszystkich przedsiębiorstwach sprzedaży wyrobów spirytusowych oraz zapasy u osób prywatnych, o ile wynoszą więcej niż 5 litrów. Zapas spirytusu i wyrobów wódczanych podlegający dodatkowemu opodatkowaniu musi być w ciągu 5-ciu dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia zgłoszony do właściwych urzędów akcyz o monopoli.

Ustawa o monopolu spirytusowym. W nr. 78 Dziennika Ustaw z dn. 4 września r. b. opublikowano ustawę o monopolu spirytusowym.

Część pierwsza tej ustawy dotycząca zakupu i sprzedaży spirytusu, wyrobu i sprzedaży czystych wódek i obrotu z zagranicą wchodzi w życie od dnia 1 stycznia r. b., część druga dotycząca gorzelni, wysokości odpędu spirytusu, fabrykacji wódek gatunkowych, wyrobu spirytusu ne przeznaczonego do picia, sprzedaży detalicznej trunków oraz część trzecia dotycząca nadzoru skarbowego wchodzi w życie w ciągu 30-u dni po ogłoszeniu.

Sposób wprowadzenia państwowego monopolu spirytusowego określi specjalne rozporządzenie ministra skarbu, który oznaczy województwa, w jakich kolejno wprowadzany będzie pełny monopol spirytusowy.

Ustawa o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. W Dzienniku Ustaw Nr. 67 z dn. 31 lipca r. b. została ogłoszona ustawa z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Art. 1. Obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia podlegają robotnicy bez różnicy płci, po ukończeniu 18 lat życia, pozostający wstosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych i przewozowych, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają powyżej 5 robotników.

Art. 2. Robotnicy zakładów wymienionych w art. 1 są uprawnieni do korzystania z zasiłków przewidzianych ustawą wtedy, gdy w ciągu jednego miesiąca po rozwiązaniu stosunku najmu pracy zgłosili swe prawo do świadczeń w urzędzie pośrednictwa pracy i jeżeli conajmniej przez 20 tygodni w ciągu 12 miesięcy przed dniem zgłoszenia pozostawali w stosunku najmu pracy w zakładach pracy.

Art. 3. Minister Pracy i Opieki Społecznej może przyznać na wniosek zarządu głównego funduszu bezrobocia prawo do świadczeń robotników, których zarobek z powodu ograniczenia produkcji nie przekracza pełnego umówionego zarobku za 3 dni.

W art. 4 wymienione są wypadki kiedy bezrobotni są pozbawieni prawa do świadczeń:

a) i b) gdy pobierają zasiłki z innych tytułów,
c) na skutek strajku podczas jego trwania,
d) na skutek okoliczności, które powodują natychmiastowe wydalenie z pracy.

Art. 5 dotyczy robotników sezonowych, którzy nie posiadają prawa do świadczeń w okresie sezonów martwych.

Art. 6 określa wpływy na „fundusz bezrobocia":
a) z wkładek zakładów pracy;
b) z dopłat Skarbu Państwa;
c) z odsetek od kapitałów, stanowiących fundusz bezrobocia;
d) z dochodów nadzwyczajnych, płynących z darów i zapisów;
e) z kar pieniężnych, nakładanych za przekroczenia przepisów niniejszej ustawy.

Art.7 głosi, że wkładki zakładów pracy wynoszą 2% od każdorazowo wypłacanych zarobków robotnikom z zastrzeżeniem, że najwyższą normą zarobku, stanowiącego podstawę do obliczenia wkładek, jest zarobek 5 zł. polsk.

Na wkładki zakładów pracy pracodawcy potrącają ¼ (czyli ½%) przy każdej wypłacie zarobków robotniczych, zaś ¾ (czyli 1½%) dopłacają pracodawcy z funduszów własnych.

Część wkładki przypadająca na robotników, nie potrąna z jakiejkolwiek przyczyny przy wypłacie, nie może być potrącana przy wypłacie następnej.

Wkładki zakładów pracy powinny być co miesiąc z dołu, najpóźniej do dnia 20-go następnego miesiąca przekazane do funduszu bezrobocia za pośrednictwem biur zarządów obwodowych lub instytucyj wskazanych przez urzędy pośrednictwa pracy.

Pracodawcy odpowiadają za całą wkładkę bez względu na to, czy część, przypadająca na robotników została potrącona.

Art. 8, 9 i 10 dotyczą dopłat Skarbu i uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej odnośnie podwyższania lub obniżania wkładek i podwyższania świadczeń stosownie do rozmiaru bezrobocia.

Art. 11, 12, 13, 14, 15 i 16 dotyczą wysokości zasiłków dla bezrobotnych, wypłacanych z funduszu bezrobocia, daty uprawniania prawa do pobierania zasiłków i okoliczności utraty tego prawa.

Zasiłki wynoszą od 30% do 50% zarobku w zależności od stanu rodzinnego robotnika.

Art. 17 do 26 dotyczą organizacji i administracji funduszu bezrobocia

Na czele stoi zarząd główny, pozostający pod kierownictwem Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

W skład zarządu głównego wchodzą: a) przewodniczący, względnie jego zastępca mianowani przez Ministra Pracy, b) dwaj urzędnicy Ministerstwa Pracy, c) przedstawiciel Skarbu, d) 6 przedstawicieli robotników, e) 4 przedstawicieli pracodawców i f) 4 przedstawcieli samorządów.

Przedstawiciele wymienieni pod lit. d), e) i f), są powoływani na okres 3 lat przez Ministra Pracy.

Organami miejscowemi są zarządy obwodowe powołane do życia w siedzibie Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy.

W skład zarządu obwodowego wchodzą: a) kierownik tego Urzędu, jako przewodniczący; b) 3 przedstawicieli robotników, c) 2 przedstawicieli pracodawców, d) 2 przedstawicieli samorządu. Osoby wymienione pod lit. b), c) i d) są powoływanena okres 3 lat przez zarząd główny na wniosek kierownika Urzędu Pośrednictwa Pracy

Art. 27—30 dotyczą kontroli nad bezrobotnymi.

Art. 29 głosi, zżeakład pracy, z którym robotnik rozwiązał stosunek najmu pracy, obowiązany jest na żądanie robotnika wydać w ciągu 24 godzin zaświadczenie, w którem będzie podany czas trwania stosunku najmu pracy i data rozwiązania tego stosunku oraz wysokość płacy.

Art. 30 nadaje prawo Ministrowi Pracy wydania zarządzeńdla poszczególnych obwodów lub gałęzi pracy w przedmiocie zawiadamiania przez pracodawców właściwych Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy, względnie ich oddziałów, w terminie 3 dniowym o każdem wolnem lub nowoobsadzonem miejscu.

Art 31—33 przewidują komisje odwoławcze przeciwko wymiarowi zasiłków. Obwodowe komisje odwoławcze składają się: a) z przewodniczącego, mianowanego przez Ministra Pracy, b) 1 przedstawiciela robotników i c) 1 przedstawiciela pracodawców. Osoby pod lit. b) i c) są powoływane przez zarząd główny na okres jednego roku. z

Minister Pracy ma prawo skasować orzeczenie obwodowej komisji odwoławczej.

Art. 34 i 35 ustalają wysokość kar za przekroczenie ustawy. Pracodawcy uchylający się od obowiązków wypływających z art. 29 i 30, będą karani grzywną od 10 do 100 złotych w drodze administracyjnej na wniosek zarządu obwodowego, uchylający się zaś od obowiązku zgłaszania robotników, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia, oraz od placenia wkładek, grzywną admiinstracyjną od 100 do 1 000 złotych.

Grzywna zamieniona będzie, na wypadek niemożności ściągnięcia, na karę pozbawienia wolności, jednak nie ponad 4 tygodnie. Do orzeczenia powołanesą władze administracyjne I instancji. Od orzeczenia władzy administracyjnej można w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi tak, jakgdyby orzeczenia karnego nie wydano.

Winni rozmyślnego przedstawienia, względnie potwierdzenia nieprawdziwych danych, mających uzasadnić przyznanie zasiłku, ulegną karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny od 30 do 1 000 złotych.

Art. 36 głosi, że zaległe składki, kwoty egzekucyjne i inne należności będą ściągane w ten sam sposób, jak podat ki gminne. Kara za zwłokę wynosi 5% za każdy rozpoczęty miesiąc.

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od jej ogłoszenia, to jest od 1 września 1924 r., przeprowadzenie zaś ustawy na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej nastąpi w ciągu roku od dnia jej ogłoszenia.

Pobór akcji nowych emisji przez Skarb Państwa. W nr. 73 Dziennika Ustaw ogłoszono utsawę z dnia 31 lipca r. b. o poborze przez Skarb Państwa akcji nowych emisji.

W wypadkach, gdy nowe emisje akcji spółek akcyjnych wypuszczone zostają z zastrzeżeniem pierwszeństwa prawa poboru dla akcjonarjuszy spółki, Skarb Państwa uprawniony będzie narówni z akcjonarjuszamy spółki do wykorzystania prawa poboru akcji nowej emisji zamiast tych akcjonarjuszów, którzy ze swego prawa poboru nie skorzystali. Przywilej, ten służyć będzie Skarbowi wyłącznie w stosunku do tych spółek akcyjnych, które założone zostały przed 1 sierpnia 1914 r.

Zarząd spółki akcyjnej obowiązany jest najdalej w ciągu miesiąca od terminu zamknięcia subskrypcji zakomunikować Ministerstwu Skarbu dane o liczbie akcji, nie przedstawionych do nowej subskrypcji. W terminie dwutygodniowym od daty otrzymania tego zawiadomienia będzie mógł Minister Skarbu wykonać zastrzeżone na rzecz Skarbu Państwa prawo poboru akcji nowej emisji w granicach, w których uzna to dla Skarbu za korzystne.

Właściciele akcji, którzy w terminie prekluzyjnym z przyczyn uzasadnionych prawa swego do poboru akcji nowej emisji nie wykonali, będą mogli w ciągu pięciu lat od daty zamknięcia subskrypcji wystąpić z żądaniem odstąpienia im tych akcji, do których poboru uprzednio byli uprawnieni i które nabył dla siebie Skarb Państwa.

Ustawa powyższa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do emisji akcji już zakończonych. Ustawa traci moc obowiązującą 31 grudnia 1927 roku.

Poręka państwowa na listy zastawne, obligacje i inne zobowiązania. W nr. 79 „Dziennika Ustaw" ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o udzieleniu poręki państwowej na listy zastawne, obligacje i inne zobowiązania.

Na mocy tego rozporządzenia udzielenie poręki (gwarancji) państwowej nastąpić może do sumy 500.000.000 złotych dla następujących zobowiązań: 1) zobowiązań towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz banków hipotecznych, z tytułu wydawania listów zastawnych, odpowiadających następującym warunkom: a) znajdujących pokrycie w pierwszej połowie wartości przynoszących stały dochód nieruchomości wiejskich i miejskich, na których hipotekę została udzielona pożyczka i ustanowione prawo zastawu dla tych listów; b) mających oznaczony okres umorzenia, względnie terminowych; c) wydawanych pod nadzorem rządowym i zgodnie z warunkami zatwierdzonemi dla każdej instytucji emitującej listy zastawne z osobna przez ministra skarbu; 2) zobowiązań zapłaty kapitału i odsetek obligacji, wypuszczonych zgodnie z p. 15 art. 16 ustawy z dnia 14 października 1921 r. o udzielaniu koncesji na koleje żelazne prywatne, na cele budowy i początkowego zaopatrzenia linji kolejowych normalno-torowych użytku publicznego; 3) zobowiązań zapłaty kapitału i odsetek obligacji, wypuszczonych przez ciała samorządowe na cel budowy nowych i ulepszenia istniejących urządzeń użyteczności publicznej, jak również na wznoszenie i rozszerzenie budowli mieszkalnych; 4) zobowiązań Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i innych związków o charakterze spółdzielczym, mających dostateczne zabezpieczenie w majątku tych związków i w zobowiązaniach ich członków; 5) zobowiązań osób fizycznych i prawnych, zabezpieczonych: a) w pierwszej połowie szacunku nieruchomości, ustalonego przez komisję rządową, działającą na zasadach, określonych przez ministra skarbu, lub b) zastawu towarów, przeznaczonych na wywóz, do wysokości 50 proc. ceny rynkowej tych towarów.

Projekt ustawy czekowej. Projekt ustawy czekowej jest opracowany przez min. skarbu na zasadach jednolitej ustawy, przyjętej przez konferencję w Hadze z uwzględnieniem jednak lokalnych potrzeb i warunków. Ustawa ma na względzie zadośćuczynienie wzrastającej wciąż potrzebie zwiększenia obiegu środków płatniczych. Czeki krążyć będą w obrocie handlowym podobnie jak weksle na zasadzie indosu. Czeki będą mogły być wystawiane na Bank Polski, państwowe instytucje bankowe (Bank Gospodarstwa Krajowego), P. K. O. oraz zarejestrowane firmy, prowadzące operacje bankowe. Czeki nie będą „certyfikowane" przez firmy, na które są wystawione, to jest nie będzie dopuszczone przyjęcie ich celem stwier-

dzenia, że czek ma dostateczne pokrycie. Przepis ten usprawiedliwiony jest 1) względem, aby nie dopuszczać w obiegu znaków pieniężnych prywatnych i 2) aby nie podrywać zaufania do firm handlowych, operujących czekami. Czek więc będzie oparty na zaufaniu do dostawców, którym grozi surowa kara za nadużycie zaufania, gdyż w razie dowiedzionej złej woli przy wystawieniu czeku na sumę, na którą niema dostatecznego pokrycia, wystawca może być skazany na karę więzienia do jednego roku.

Bilans Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego z dn. 31 sierpnia r. b. znajduje się pod znakiem wielkiego zapotrzebowania gotówki, jakie zwykle z końcem miesiąca ujawnia się na rynku pieniężnym.

Zapotrzebowanie to odzwierciadla się w zwiększonym obiegu biletów bankowych o 25,4 milj. zł., które zużyły już to kasy państwowe, już to instytucje prywatne na wypłatę zarobków miesięcznych, podnosząc większe sumy z rachunków żyrowych.

W związku z tem rachunek żyrowy skarbu państwa zmniejszył się przeszło o 20 milj. zł., rachunki żyrowe i inne firm prywatnych o przeszło 27 milj. zł. Ogółem rachunki żyrowe i inne natychmiast płatne zobowiązania wykazują w stosunku do stanu z dn. 20 sierpnia r. b. zmniejszenie o 49 milj. zł.

W bilansie na dzień 31 sierpnia widzimy bardzo znaczne zwiększenie portfelu wekslowego o 18,2 milj. zł.

Wskutek zapotrzebowania na rynku pieniężnych Bank Polski zmuszony był oddać większą ilość walut i dewiz tak, że zapasy jego w tym dziale zmniejszyły się o 11,6 milj. zł.

Dług skarbu państwa wynosił w dn. 31 sierpnia 45,7 milj. zł. co znajduje swe pokrycie w zobowiązaniach, jakie Bank Państwa ma względem skarbu w walucie zagranicznej.

Obieg biletów markowych zmniejszył się o 4,300 miljardów i wynosi 18,182 miljardy mkp.

Rozszerzenie zakresu działania P. K. O. Rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej zakres pracy Pocztowej Kasy Oszczędności został znacznie rozszerzony. Rozporządzenie to bowiem w par. 3 rozszerza zadania P. K. O., poza dotychczas prowadzonemi obrotami oszczędnościowemi oraz papierami wartościowymi na: przekazywanie pieniędzy zagranicę; inkaso weksli i innych należności, nabywanie i sprzedaż na zlecenie uczestników obrotu P. K. O. wszelkich papierów procentowych i dywidendowych walut i dewiz itd. ‚Są to więc kompetencje, wymagające znacznego rozszerzenia organizacji technicznej w P. K. O. Jak się dowiadujemy, prace w tym kierunku są intensywnie w P. K. O. prowadzone, tak, iż uruchomienie nowych działów pracy w P. K. O. spodziewane jest w pierwszej połowie października.

Konwersje pożyczek. Od dnia 1 września r. b. rozpoczęła się konwersja pożyczek państwowych: długoterminowej, 4% premjowej oraz, asygnat Skarbu Państwa z roku 1918.

Konwersja odbywać się będzie w lokalu Urzędu Pożyczek Państwowych (Senatorska 29) od godziny 9-ej rano do 2-ej po południu.

Kupony premjowej pożyczki dolarowej. Oddziały Banku Polskiego z polecenia M-stwa Skarbu rozpoczęły realizować pierwsze kupony premjowej pożyczki dolarowej. Procent za 1-sze półrocze od jednej obligacji wynosi 12 centów i płatny jest w efektywnych dolarach, o ile przedstawiona zostaje do wypłaty większa ilość kuponów (przynajmniej 9). Należności mniejsze niż 1 dolar wypłacane są według średniego kursu czeku na New-York w dniu 29 sierpnia r. b. wynoszącego 5 zł. 18 groszy.

Ceny węgla. Konwencja węglowa G.-Śląska ustaliła nowy cennik węgla i koksu, obowiązujący od 1 b. m. Ceny zostały obniżone o 10—20 proc. począwszy od gatunków wysokich, np. węgiel gruby za tonnę loco wagon kopalnia — 26,95, kostka I, II — 27,45, orzech — 26,95. (AW.)

Obniżenie ceny przewozu węgla. Celem przyjścia z pomocą przemysłowi węglowemu z dn. 1 września b. r. obniżono taryfę na przewóz węgla tak w ruchu wewnętrznym jak i zagranicznym. Następnie w celu zaprowiantowania zagłębi węglowych w ziemniaki, wprowadza się od dn. 15 września do 15 listopada zniżek na przewóz ziemniaków do Sosnowca, Dąbrowy i Będzina, oraz do stacji okręgu katowickiego. Wreszcie, w uwzględnieniu potrzeb województw Małopolski, ustalono dla przywozu nasion ulgową taryfę, dając 28-procentową zniżkę od taryf normalnych.

Konferencja w sprawie ustawy o pracy kobiet i dzieci. W dniu 3 września r. b. odbyła się w ministerstwie pracy i opieki społecznej konferencja w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. o pracy młodocianych i kobiet. Na konferencji, w której wzięli udział przedstawiciele organizacji pracodawców i pracowników, zostało ustalone, że ustawa winna być wprowadzona w życie we wszystkich dziedzinach pracy wyszczególnionych w artykule 1-szym ustawy, z dniem 1-go listopada r. b.

Wprowadzenie w życie kilku artykułów ustawy, które wymagać będą specjalnych urządzeń i nakładów, będzie uskuteczniane stopniowo, z tem jednak zastrzeżeniem, że prekluzyjny termin upływa w dniu 29 lipca 1925 r., w którym to terminie ustawa musi być wprowadzona w życie w całej rozciągłości w myśl przepisów art. 22. Do wspomnianych artykułów zaliczono art. 7, zawierający przepis o badaniu młodocianych przez lekarza n ażądanie inspektora pracy dla stwierdzenia, czy praca, przy której młodociany jest zatrudniony, nie przekracza jego sił fizycznych i nie szkodzi jego rozwojowi. Następnie art. 9 ust. 1 nakładający na młodocianych obowiązek uczęszczania na naukę dokształcającą lub kursa dla analfabetów, oraz art. 15. według którego przedsiębiorca obowiązany jest do urządzenia dla kobiet osobnych ustępów, ubieralni i umywalni, o ile zatrudnia ponad 5 kobiet i do utrzymania żłobku dla niemowląt i urządzeń kąpielowych dla kobiet, o ile zatrudnia ponad 100 kobiet.

Stosunki handlowe ze Wschodem. Ze względu na coraz żywsze stosunki Galacu z całym bliskim Wschodem i rozpoczynający się tą drogą tranzyt towarów polskich na Bałkany, do Turcji, Palestyny, Syrji i Egiptu, Konsulat polski w Galacu (Rumunja) zwrócił się do odnośnych Izb Handlowych, komunikując im, że w jego lokalu istnieje stała wystawa wzorów przemysłu polskiego, obejmująca dotąd już 180 fabryk, i że wszelkich informacyj tyczących się nietylko wystawionych okazów, lecz wogóle całego przemysłu polskiego na każde zapytanie udziela. Większość Izb powyższy komunikat Konsulatu ogłosiła w swoich Biuletynach. Izba Handlowa Grecka w Aleksandrji zwróciła się do Konsulatu, proponując w odpowiedzi na jego pismo, oddanie na usługi polskich eksporterów łamów swego pisma, oraz umieszczanie na istniejącej przy Izbie Wystawie wzorów, okazów przemysłu polskiego. Poniżej podajemy regulamin omawianej wystawy:

Regulamin Wystawy Stałej przy Izbie Handlowej Greckiej w Aleksandrji.

1. Celem naszej Wystawy Stałej jest stworzenie ciągłego kontaktu między producentami i kupcami oraz konsumentami naszego okręgu.

2. Artykuły wystawowe są przyjmowane w każdej porze roku i abonamenty są podzielone na następujące okresy:

Od 1 stycznia do 31 grudnia,
od 1 kwietnia do 31 marca,
od 1 lipca do 31 czerwca,
od 1 października do 30 września.

3. Wzory są wystawione w specjalnych witrynach, położonych w miejscach najbardziej widocznych Izby, w ten sposób żeby zwróciły uwagę wszystkich zwiedzających.

4. Od wzorów jest pobierana opłata za wynajęcie miejsca, wynosząca 20 szylingów rocznie za przestrzeń wynoszącą 0,25 m. długości, 0,35 m. głębokości i 0,50 m. wysokości.

Za wynajęcie przestrzeni podwójnej (0,50×0,35×0,50) i potrójnej (0,75×0,35×0,50) udziela się stosunkowo rabatu 10% i 25%.

Co do ceny za wynajęcie jeszcze większej przestrzeni, należy się porozumieć bezpośrednio z biurem Izby.

5. Część jest opłacana jak całość.

6. Wzory przysyłane z zagranicy winny być wolne od wszelkich opłat i dostarczone do biura Izby.

7. Wzory wystawione, za które w swoim czasie nie odnowiono zapłaty za miejsce, będą usunięte z witryn w dziesięć dni po upływie terminu abonamentu. Jeżeli one nie zostaną wycofane (przez właścicieli) w przeciągu dwóch miesięcy po upływie powyższego terminu, będą uważane jako opuszczone przez swych właścicieli. Wobec tego Izbie naszej przysługiwać będzie prawo postąpić z nimi według swego uznania.

8. Wystawione wzory będą zamknięte i przechowywane w witrynach. Jednakże Izba nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności na wypadek kradzieży lub zniszczenia.

9. Artykuły zapalne i zbyt obszerne są wykluczone. Te ostatnie mogą być zastąpione przez próbki lub prospekty, które będą wystawione w odpowiednim oddziale naszej Izby.

10. Lista wystawców i ich towarów będzie ogłaszaną co miesiąc w biuletynie Izby. Życzący sobie wziąść udział w Wystawie Stałej naszej Izby są proszeni o wypełnienie załączonego wniosku, stosując się do warunków wyżej wymienionych.

Ostatni numer „Wiadomości Gospodarczych“ Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy z dnia 5. bm. przynosi znów szereg ciekawych zagadnień gospodarczych. Artykuł wstępny omawia kredyt przewozowy, który wobec ciężkich warunków pieniężnych i kredytowych dla przemysłu i handlu odgrywa bardzo ważną rolę. Sprawę przewalutowania kapitałów i bilansowania w złotych w związku z wprowadzeniem waluty złotej traktuje następny artykuł, interpretując równocześnie wydane w tej kwestji rozporządzenia. Dalej spotykamy obszerny komunikat Ministerstwa Przemysłu i Handlu o porcie w Gdyni a inicjatywie prywatnej, w którym wymienione Ministerstwo oznajmia o podpisaniu umowy z konsorcjum francusko-polskiem dot. budowy portu w Gdyni i wzywa, aby inwestycje w porcie robione były przez kapitały polskie lub przynajmniej, aby kapitały polskie w tej dziedzinie dominowały. Na szczególną uwagę zasługują warunki uzyskiwania ulg celnych oraz statut Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy, który wobec rychłego uruchomienia Giełdy staje się aktualnym.

Na resztę treści składają się sprawy bieżące, przynoszące wiele interesujących wiadomości dot. komunikacji, traktatów handlowych, obrotu zaliczeń kolejowych, taryf przewozowych, monopolu tytoniowego, dostaw wojskowych oraz spraw celnych jak i targów i wystaw. Osobny dział „Import i Eksport“ zawiera większą ilość firm pragnących nawiązać stosunki handlowe z tut. kupcami. Kronika zagraniczna omawia sytuację gospodarczą Czechosłowacji za rok 1923.

Sprawy celne, oraz reglamentacja handlu zewnętrzn. w państwach zagranicznych.

(na podstawie raportów konsularnych, oraz informacji Referatu Celnego Min. Przem. i Handlu).

Francja. Tymczasowe zniesienie cła wywozowego na skóry i futra. Na podstawie rozporządzenia z dn. 21 maja 1924 r. zostało tymczasowo zniesione cło na skóry surowe świeże i suszone (poz. 21 taryfy celnej), oraz na futra surowe (poz. 22 taryfy celnej). Powyższe cło wynosiło uprzednio 10% od wartości.

— Zakazy wywozu. Wywóz, jak również reeksport, oraz tranzyt masła świeżego i solonego (poz. 37 taryfy celnej) jest zakazany.

Wyjątki od powyższego zakazu mogą być czynione jedynie na podstawie specjalnych pozwoleń udzielanych przez Ministra Skarbu.

Stany Zjednoczone. Reglamentacja przywozu i wywozu. Wywóz wszelkich towarów ze Stanów Zjednoczonych nie podlega żadnym ograniczeniom i jest wolny od cel wywozowych, jako też pozwoleń na wywóz.

Przy przywozie towarów z zagranicy następujące artykuły są zakazane do przywozu:

1. skóry bydlęce niedezynfekowane,
2. herbata pośledniejszych gatunków,
3. skórki z fok niewyprawiane i wyprawiane (za wyjątkiem skórek, które są przywożone na podstawie konwencji z dnia 7 lipca 1911 r., zawartej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi, Japonją i Rosją),
4. napoje alkoholowe wszelkie, wino, piwo,
5. kartofle,
6. zapałki fosforowe,
7. filmy kinematograficzne,
8. papierosy i cygara w ilościach poniżej 3.000 sztuk w jednej paczce lub powyżej 500 paczek w jednej skrzyni,
9. artykuły lecznicze,
10. jajka ptaków, nieslużących dla celów konsumpcji, za wyjątkiem przeznaczonych do kolekcji i celów hodowlanych,
11. wszelkie artykuły wyrobione za granicą w całości lub częściowo przez warsztaty więzienne,
12. wszelkie artykuły z markami luz znakami, naśladującemi marki Stanów Zjednoczonych,
13. przedmioty złote i srebrne z fałszywemi próbami,
14. bilety i ogłoszenia loteryjne,
15. książki, pisma, broszury, obrazki, druki, rysunki etc. o charakterze pornograficznym,
16. wszelkie towary, których opakowanie nie posiada znaków, marek lub napisów w języku angielskim, wskazujących na pochodzenie towaru.

Pozwolenia przywozowe są wymagane dla następujących artykułów:

drzewka i szczepionki (pozwolenia wydaje Ministerstwo Rolnictwa);

siano, słoma, wełna i włosie, pocohdzące z Ameryki Południowej (pozwolenia wydaje Ministerstwo Rolnictwa);

opjum i pochodne artykuły (pozwolenia wydaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych);

spirytus (pozwolenia daje t. zw. „Prohibition Direktor“).

Włochy. Agio celne. Wysokość agia celnego wynosiła w okresie: od dnia 14—20 lipca 1924 r. (włącznie) — 353%, od dnia 21—27 lipca 1924 r. (włącznie) — 350%.

Niemcy. Obrót uszlachetniający. Na podstawie rozporządzenia Min. Skarbu zostały dopuszczone do korzystania z obrotu uszlachetniającego czynnego (na własny rachunek) zagraniczne tłuszcze i oleje zwierzęce i roślinne, nie nadające się do spożycia, a przeznaczone do wyrobu kwasów tłuszczowych w celu następnego wywozu za granicę.

Zmiany w taryfie celnej. Na podstawie § 1, ust. 1 i 2 ustawy o pełnomocnictwach, co do zmiany stawek celnych z dn. 5 sierpnia 1922 r., jako też na podstawie p. 1 i 5 rozporządzenia w sprawie przejściowych ulg celnych z dn. 8 marca 1915 r. w połączeniu z § 5, tymczasowej ustawy z dn. 4 marca 1919 r. i § 3 ustawy w sprawie zniesienia przejściowych ulg celnych z dn. 5 kwietnia 1922 r., zostało ogłoszone rozporządzenie z dn. 15 maja 1924 r. za zgodą Rady Państwa i Wydziału parlamentu dotyczące zmiany następujących pozycji w taryfie celnej, a mianowicie:

173	Krochmal mielony i suszony, też mielony w opak. dla sprzedaży det.	21.—
	W innem opakowaniu	16.—
110	Drób:	
	nieżywy, nieprzyrządzony	14.—
	przyrządzony:	
	wędzone piersi i uda gęsie . . .	60.—
	wszelkie inne mięso z drobiu .	35.—
	przyrządzone wykwintnie . .	75.—
53	Daktyle suszone:	
	w opakow. o wadze 5 kg. i poniżej	78.—
	w innem opakowaniu	60.—
	Rodzynki z winogron	60.—
54	Kwiaty, liście, trawy, gałęzie (też z owocami) dla celów zdobniczych etc., suszone, impregnowane, lub przyrzą-	

dzone w celu podtrzymania ewentualnego zwiększenia trwałości, też farbowane . . . . 100.—

UWAGA: Artykuły wymienione w poz. 44, suszone, bielone lub w jakikolwiek sposób utrwalone, przeznaczone do przerobu, lub wykończenia dalszego we własnem przedsiębiorstwie mogą być przywożone na podstaiwe specjalnych pozwoleń Min. Skarbu — bez cła.

Islandja. Z a k a z y p r z y w o z u. Lista towarów zakazanych do przywozu z dnia 14 marca r. b. została obecnie uzupełniona przez włączenie do niej następujących towarów, a mianowicie:

wyroby rybne świeże, solone, suszone, wędzone też w opakowaniu hermetycznem; wyroby mięsne i wędliny świeże, solone, suszone, wędzone, też w opakowaniu hermetycznem; keksy etc., syrop, miód, karmel, cukierki, marcepany, limoniada, woda sodowa, wina owocowe, wody pachnące, perfumy, wody do włosów, pomady kwiaty, ozdoby choinkowe, futra, torby skórzane, kamizelki, kapelusze jedwabne i aksamitne, obuwie z aksamitu i jedwabiu, parasolki, koronki, jedwab i towary jedwabne, pióra, obrazy, karty z widokami, ramy do obrazów, towary galanteryjne, zabawki, wszelkie materjały dla celów pożarnictwa, instrumenty muzyczne, płyty gramofonowe, zegary, dzwonki, przedmioty złote, towary platerowane, kamienie drogocenne, towary z miedzi, niklu; masło, margaryna, tłuszcze wszelkie (za wyjątkiem tłuszczy dla celów przemysłowych), jajka świeże i wapnowane, sery wszelkie, jarzyny (w naczyniach hermetycznych), owoce świeże i suszone (za wyjątkiem jabłek suszonych), owoce przyrządzone, soki owocowe, czekolada, smary do wozów, pasty do obuwia, mydło w proszku, wszelkie środki czyszczące, aparaty fotograficzne i ich części, gotowe ubrania lustra, towary ze szkła (za wyjątkiem szyb i szklanek), porcelana wszelka. (Przemysł i Handel.)

Obroty akcjami na Giełdzie Pieniężnej w Poznaniu.

Akcje	Lipiec 1924		Sierpień 1924	
	Ilość sztuk	Ilość transakcji	Ilość sztuk	Ilość transakcji
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kredyt.	—	--	100	1
6 % listy zbożowe	8740	42	20240	69
Bony Złote	27610	86	17500	68
Miljonówka	823	11	4949	20
7% obligacje mieszk. m. Poznania	600	1	—	—
Bank Centralny	18	1	—	—
Bank Dyskont. Bydg.	4	1	15	1
Bank Kwilecki Potocki	1172	21	2869	36
Bank Poznański	211	4	350	3
Bank Przemysłowców	8190	91	8185	150
Bank Zjednoczenia	100	1	5	1
Bank Zw. Sp. Zarobk.	2977	62	4630	112
Polski Bank Handlowy	1964	36	18227	169
Pozn. Bank Ziemian	620	17	23269	45
Bank Młynarzy	80	4	4900	7
Arkona	705	21	1134	29
Barcikowski	147	8	628	24
Browar Krotosz.	1765	64	4452	137
Brzeski Auto	35	3	—	—
H. Cegielski	13516	122	20716	199
Centrala Rolników	1983	27	4637	61
Centrala Skór	1398	47	2192	65
Cukrownia Zduny	58	7	58	8
Dębienko	275	8	95	6
Galwana	315	8	203	6
Garbarnia Sawicki	1073	11	6030	43
Goplana	2118	38	3688	89
C. Hartwig	1793	38	6240	82
Hartwig Kantorowicz	658	24	1745	59
Hurtownia Drogeryjna	606	6	495	10
Hurtownia Związk.	1185	14	160	2

Akcje	Lipiec 1924		Sierpień 1924	
	Ilość sztuk	Ilość transakcji	Ilość sztuk	Ilość transakcji
Hurtownia Skór	2014	18	1624	21
Herzfeld Viktorius	1522	74	4431	86
Iskra	461	12	2382	40
Juno	10	1	285	7
Len w Toruniu	190	6	700	15
Lubań	99	24	270	45
Dr. Roman May	1062	109	2000	193
Marynin Zakłady Ogr. Warszawa .	50	1	—	—
Młyn Parowy w Gniezn.	100	1	23	1
Młyn Ziemiański	2005	32	2212	46
Młynotwórnia	963	21	1256	37
Papiernia Bydgoszcz	2642	29	2434	41
Pendowski	331	10	565	12
Piechcin Fabr. Wapna	155	7	625	20
Płótno	3696	56	13568	125
Pneumatyk	1550	11	3516	23
Pozn. Spółka Drzewna	8981	122	12946	172
Sarmatia	353	16	385	9
Spółka Stolarska	199	12	455	21
Starog. Fabryka Mebli	370	13	705	15
Tartak i Fabr. Mebli we Wrześni	1980	13	19740	20
Tkanina	493	10	1297	16
Tri	671	27	672	32
Unja	1993	91	3199	158
Wagon Ostrowo	74	2	269	10
Wisła	702	44	1413	72
Włókno	48	1	—	—
Wojciechowo	1100	15	829	14
Wytwórnia Chemiczna	15240	100	9417	86
Wyroby Ceramiczne	253	9	115	4
Zaklady Chemiczne Główna . . .	270	3	15[illegible]	4
Zjedn. Browary Grodz.	2640	61	6568	118